

Букурешт, 4. августа – Две недавне званичне изјаве изазвале су овде прави шок. Изненада, после низа умирујућих тврдњи да је све „под контролом”, министар финансија у букурештанској десничарско-левичарској коалиционој влади Георге Поџеа саопштио је да ће рецесија, која је погодила и Румунију, бити два пута дубља од оне очекиване пролетос и да ће пад привреде у овој години достићи осам одсто. Уз то, буџетски дефицит премашиће седам одсто бруто националног дохотка, што за два пута превршује допуштени максимум у ЕУ, чија је Румунија чланица.

Одмах је уследио захтев шефа државе Трајана Басескуа да се читав апарат, који се напаја из буџета, преко ноћи скреше за 20 одсто, то јест да се „ослободи баласта” од око 300.000 људи на државним јаслама, од државних чиновника до учитеља, како би се попунила буџетска рупа од две милијарде евра. Ако се то одмах не уради – рекао је он – на јесен ће се земља наћи у финансијском безизлазу. Неће бити пара за плате и пензије.

Најутицајнији престонични дневник „Гандул” је на ове изјаве реаговао закључком у крупном наслову – „Румунија у колапсу”.

Основно питање о томе како се стигло до те ситуације односи се на, како се тврдило у медијима, „неодговорно понашање свеукупне политичке класе”, надасве власти, у ово дубоко кризно време. Коментатори оцењују да су од почетка године па све донедавно, из чистих политикантских разлога, обичном Румуну сервиране најпре приче да ће криза мимоићи Румунију пошто она има солидан банкарски систем. Ако је и погоди – биће то безболно и лако ће се превазићи. Сходно тој оцени овогодишњи буџет је и скројен тако што се за његову основу предвиђао привредни раст од два одсто.

У умиривању јавности предњачио је председник Басеску, који има одлучујући утицај на десну половину владе и самог премијера Емила Бока.

Средином пролећа, међутим, „кризне” бројке се мењају. На политичко тржиште се износе оцене да ће ипак доћи до пада, али од „свега” два одсто, да би се у јуну већ говорило о „минус четири”. Приступило се и ребалансирањима буџета. Али ни они нису помогли. Црни привредни облаци су били све гушћи. Уз свакојака увијена објашњења Румунија прибегава хитном зајму од банака ЕУ и Међународног монетарног фонда од укупно 20 милијарди евра. Али прве транше тог зајма, које су приспеле већ у мају, брзо се топе. У

тим условима влада позајмљује и пет милијарди евра на домаћем банкарском тржишту. Још се званично тврди да се ради само о „превентивним мерама” и да ће све бити у реду.

Румунска штампа наглашава да „влада уопште нема свој разрађени антикризни план” и да се све своди на плитке импровизације, на „ватрогасне” мере. Прави „антикризни програм” – тврде овдашњи аналитичари – су једино оштра ограничења што их је наметнуо зајмодавац ММФ, а која ће Румунију скупо коштати. Основна парола је „стежање каишева”. „Влада се боји да то призна” – пише „Котидијанул”. На подсмех је наишла одлука премијера Бока да се, у оквиру „велике штедње”, као пример, министрима смање плате за 20 одсто.

У међувремену привреда све теже дише. Само у првом полугођу 2009. овде је забележен „економски цунами” који из званичних регистара избрисао 115.000 фирми. Како пише „Газета финансијара”, до краја године очекује се затварање још 100.000 фирми. Ако се до прошле године Румунија истицала веома ниском стопом незапослености, владала је чак несташица радне снаге, сада се незапосленост нагло поставила као један од најболнијих социјалних проблема. Толико болан да је председник Басеску изјавио да се на јесен – у новембру – неће кандидовати за нови петогодишњи мандат уколико незапосленост достигне двоцифрен број.

Овде је место да нагласимо да већина аналитичара румунских прилика верује да се лутања у тражењу решења за излазак из дубоке финансијско-економске кризе објашњавају тиме што се овде већ захуктала председничка предизборна кампања у којој преовладавају страначки интереси протагониста, њихове тешке узајамне оптужбе и настојања да се „противнику” нанесу што болнији политички ударци.

Због тога што се владајући коалициони партнери свађају и један другоме подмећу ноге, већ се говори о распаду владајуће коалиције и дубокој политичкој кризи.

(Политика)